

Звіт
про результати онлайн-опитування
здобувачів вищої освіти третього рівня (докторів філософії,
PhD) освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт»
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

Комплексне опитування проведене відповідно до календаря моніторингових заходів на 2025-2026 навчальний рік серед здобувачів вищої освіти III рівня (докторів філософії, PhD) Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка під час реалізації освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт», основним фокусом якого була: «Якість освітньої та наукової складової освітньо-наукової програми» та «Індивідуальна траєкторія навчання». Анкетування анонімне, проведене дистанційно в Google-Forms.

Оцінювання освітньої складової ОНП здійснювалося комплексно з урахуванням якості викладання навчальних дисциплін, якості оцінювання та форм контрольних заходів, ефективності самостійної роботи й оптимальності навчального навантаження. Результати фіксувалися в числовому вираженні за 5-бальною шкалою, де 5 – відмінно, 1 – дуже погано.

У межах першого блоку анкети аспіранти засвідчили високий рівень задоволеності актуальністю і сучасністю змісту навчальних дисциплін –100 % респондентів обрали варіант «відмінно» (5 балів).

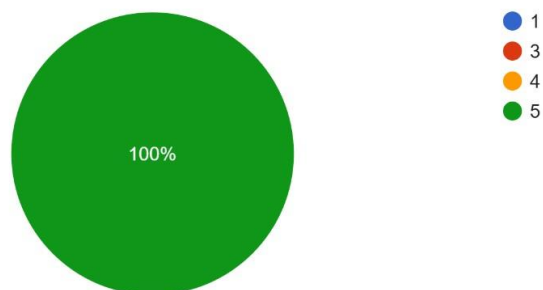

Рис. 1. Розподіл відповідей щодо актуальності і сучасності змісту навчальної дисципліни

Усі опитані аспіранти (100%) на найвищому рівні оцінили академічну та професійну кваліфікацію викладачів, що, у свою чергу, забезпечує якість освітнього процесу.

Зміст навчальних дисциплін є актуальним для 100 % опитаних.

Рівень сформованих компетентностей, сучасних знань, умінь, практичних навичок оцінений: 100% на високому рівні. При цьому усі опитані аспіранти (100%) зазначили, що в межах реалізації освітньо-наукової програми викладачі залучали до проведення аудиторних занять професіоналів практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У відкритих відповідях з-поміж форм, методів навчання, що сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей, аспіранти виділили *«у процесі викладання навчальних дисциплін застосовуються різноманітні форми та методи навчання, які сприяють глибшому засвоєнню навчального матеріалу та формуванню професійних компетентностей»*.

100 % респондентів дали ствердну відповідь на запитання про розвиток soft skills під час викладання навчальних дисциплін. При цьому опитані респонденти зазначили, що *«під час викладання навчальних дисциплін здійснюється цілеспрямований розвиток soft skills, зокрема комунікативних навичок, уміння вести дискусії, брати участь у публічних виступах та ефективно працювати в команді. Це реалізується через обговорення, презентації, групові проєкти, аналіз кейсів і рольові ігри. Особлива увага приділяється навичкам ведення переговорів, критичного мислення, тайм-менеджменту та самоорганізації, що сприяє підготовці здобувачів освіти до професійної діяльності»*.

На запитання *«Наскільки викладачі вміють викликати інтерес та зацікавити аспірантів до навчальних дисциплін»* опитувані дали такі відповіді: *«викладач на відмінно вміє викликати інтерес та зацікавити аспірантів до навчальної дисципліни» тощо*.

За результатами опитування фахівцями ЦЗЯВО був зафіксований високий рівень підготовки до роботи в міжнародному науковому середовищі, оскільки цьому сприяє: *«опрацювання міжнародних наукових джерел та стандартів академічної доброчесності. Здобувачі освіти залучаються до участі в міжнародних проєктах, конференціях, вебінарах і програмах академічної мобільності. Також формується вміння міжкультурної комунікації, підготовки наукових публікацій та презентації результатів досліджень відповідно до міжнародних вимог»* та усі опитані аспіранти вказують на важливість англійської мови та опрацювання іноземних джерел.

Усі респонденти відзначили високий рівень якості оцінювання та ефективності форм проведення контрольних заходів. 100 % опитуваних підтвердили, що їх чітко проінформували про зміст, систему та критерії оцінювання; про критерії, порядок, форми та строки проведення проміжної і підсумкової атестації. При розгляді об'єктивності системи оцінювання усі опитані аспіранти (100%) поставили 5 балів; систему накопичення балів визначили аспіранти як достатньо прозору, доступну і зрозумілу, при цьому викладачі аргументують виставлення балів. Усі аспіранти підтвердили, що під час навчання механізми та процедури контрольних заходів дозволяють повторне проходження форм контролю, при цьому усі вони підтвердили свою обізнаність щодо процедур оскарження спірних ситуацій оцінювання, результатів навчання та перескладання підсумкового контролю.

Усі опитані респонденти зазначили, що самостійна робота в межах навчальних дисциплін допомагає у вирішенні поставлених задач. При цьому

усі опитані аспіранти зазначають, що обсяг завдань для самостійної роботи, потрібний для досягнення очікуваних результатів навчання, не завищений, при цьому є достатня кількість позааудиторного часу для виконання блоку самостійної роботи. Загалом респонденти задоволені розподілом часу на освітню і наукову складову та вважають навчальне навантаження за ОНП збалансованим та оптимальним, зазначаючи, що *«навчальне навантаження за освітньо-науковою програмою є оптимальним і збалансованим, відповідає вимогам стандартів вищої освіти та реальним можливостям здобувачів освіти. Воно забезпечує поєднання аудиторної та самостійної роботи, поступове ускладнення змісту навчання та достатній час для опанування теоретичних знань і формування практичних і науково-дослідницьких компетентностей»*.

У другому блоці анкетування «Якість наукової складової ОНП» аспіранти мали можливість висловити свою думку щодо ефективності підготовки і роботи над власним науковим дослідженням. Так, усі аспіранти цілком задоволені процедурами вибору, погодження, уточнення, зміною назви дисертації в процесі підготовки в аспірантурі. При цьому аспіранти відзначають, що мають можливість обговорювати та оприлюднювати отримані наукові результати через участь у конференціях та семінарах, що проводяться в університеті, зазначивши, що *«існує можливість обговорення та оприлюднення отриманих наукових результатів»*.

Усі опитані аспіранти відзначили, що мають можливість залучитися до міжнародної академічної спільноти за своєю спеціальністю, зокрема через виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах.

Аспіранти зазначили, що підготовка до академічної діяльності поза академічним середовищем відбувається у межах загальної та практичної підготовки, зазначивши, що *«підготовка до академічної діяльності поза академічним середовищем здійснюється через залучення здобувачів освіти до практик, стажувань, співпраці з зовнішніми організаціями та участі в прикладних проектах. У процесі навчання формуються навички наукової комунікації, аналітичного мислення й застосування результатів досліджень у професійній та суспільній діяльності»*. До того ж усі опитані аспіранти відмітили, що мають можливість участі в науково-дослідних темах, які ведуться в університеті / на кафедрі, при цьому *«аспіранти постійно приймають участі в науково-дослідних темах»*. При цьому аспіранти високо оцінюють якість організації проведення наукових досліджень в Університеті (100% опитаних аспірантів відзначили високий рівень організації наукових досліджень). До того ж опитані аспіранти зазначають, що задоволені рівнем наукового керівництва, частотою і повнотою наукових консультацій, обговоренням результатів дисертаційного дослідження, а особливо ставленням до аспіранта з боку наукового керівника.

При цьому усі опитані аспіранти (100%) відзначають, що їхнє дисертаційне дослідження входить до сфери наукових інтересів наукового керівника. Вони цілком задоволені організацією та процедурою проведення щосеместрового звітування щодо виконання індивідуального плану аспіранта на кафедрі (на це вказало 100% респондентів).

Підсумовуючи, аспіранти зазначили, що повністю задоволені рівнем наукового керівництва: повнотою і частотою наукових консультацій, обговоренням стану дисертації, обговоренням результатів дисертаційного дослідження, ставленням з боку наукового керівника до аспіранта. Про високий рівень підготовки аспірантів до наукового дослідження свідчить і той факт, що усі аспіранти акцентували на відсутності труднощів при виконанні наукових досліджень. До того ж усі аспіранти відзначили можливість апробації власних результатів досліджень, при цьому переважно висвітлення результатів досліджень відбувалося під час конференцій, зазначивши, що «це сприяє перевірці отриманих результатів, обміну досвідом і підвищенню якості наукових досліджень».

Усі опитані аспіранти зазначили, що вони мали можливість вільно обирати тему наукового дослідження та наукового керівника, з яким також мають спільні наукові праці.

Під час роботи над дисертаційним дослідженням, аспіранти зазначили, що мають доступ до підручників, монографій та інших методичних матеріалів в електронній та друкованій формі, та на 100% задоволені роботою бібліотеки.

Аспіранти також зазначили, що під час наукової роботи залучаються роботодавці, зокрема керівники кафедр, дослідницьких груп, наукових установ, які проводять фундаментальні та/або практичні дослідження для забезпечення набуття аспірантами універсальних навичок дослідника, зокрема щодо застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, управлінні науковими проєктами та/або складанні пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

Наостанок аспіранти зазначили, що *«навчально-методичне забезпечення освітньо-наукової програми є системним і цілісним та безпосередньо орієнтоване на досягнення визначених цілей і завдань ОНП. Робочі програми дисциплін, навчально-методичні матеріали, методичні рекомендації до виконання індивідуальних і науково-дослідних завдань забезпечують логічну послідовність навчання, поєднання теоретичної підготовки з дослідницькою діяльністю та формування загальних і фахових компетентностей. Це створює умови для якісної підготовки здобувачів до наукової, викладацької та професійної діяльності»* тощо.

У третьому блоці анкетування «Індивідуальна траєкторія навчання» на запитання щодо можливості вільного вибору навчальних дисциплін, у тому числі з тих, що пропонуються здобувачам за іншими ОП та ОНП, респонденти

дали наступні відповіді: *«аспіранти постійно мають вільний вибір навчальних дисциплін».*

Аспіранти підтвердили корисність вибіркових дисциплін для дисертаційного дослідження. На питання «Чи мають аспіранти можливість вибору завдань, форм та методів їх виконання в межах викладання навчальних дисциплін» респонденти відповіли ствердно та як позитивний фактор відзначили можливість разом з викладачем коригувати завдання відповідно до власних наукових інтересів, *«освітньо-наукова програма забезпечує реальну можливість вільного вибору навчальних дисциплін відповідно до індивідуальних освітніх і наукових інтересів здобувачів. Передбачено вибіркові компоненти як у межах власної ОП/ОНП, так і з переліку дисциплін, що пропонуються за іншими освітніми та освітньо-науковими програмами, що сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії».*

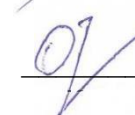
Щодо наявності доступу до інформації та можливості взяти участь у програмах академічної мобільності здобувачі дали такі відповіді: *«здобувачам освіти забезпечується відкритий доступ до інформації про програми академічної мобільності через офіційні ресурси закладу освіти, інформаційні платформи та консультації відповідальних підрозділів. Вони мають можливість брати участь у національних і міжнародних програмах академічної мобільності, що сприяє набуттю нового освітнього й наукового досвіду та інтеграції в міжнародний академічний простір».*

Аспіранти надали ствердні відповіді стосовно можливостей отримати додаткові освітні послуги в університеті (факультативне вивчення навчальних дисциплін, курси лекцій провідних учених, семінари, круглі столи, тренінги, практики тощо), вказавши, що *«такі заходи сприяють розширенню професійних знань, розвитку наукових і практичних компетентностей та формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти».*

Аспіранти, що взяли участь в опитуванні, висловили задоволеність рівнем практичної складової підготовки (асистентської практики) в аспірантурі за обраною ОНП.

Отже, проведене опитування серед здобувачів вищої освіти третього рівня (доктори філософії, PhD) показав, що аспіранти дуже задоволені рівнем реалізації освітньої та наукової складової за ОНП «Фізична культура і спорт».

Фахівець Центру забезпечення якості вищої освіти
Начальник
Центру забезпечення якості вищої освіти

 Олена Мичкіна
 Оксана Одінцова